

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Agendering op het Overlegcomité van het ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020

Samenvatting

Op 14 september 2022 sloten de ministers, bevoegd voor klimaat en energie, van de verschillende Belgische overheden, een principiële akkoord over de verdeling van bepaalde door België te leveren klimaat- en energie-inspanningen voor de periode 2021-2030 en over de verdeling van de aan België toegekende opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2021 en 2022. Het principiële akkoord vormt een eerste deelakkoord met het oog op een globale verdeling van de aan België opgelegde energie- en klimaatinspanningen voor de periode 2021-2030 en kadert in de voorbereiding van de actualisering van het Belgische energie- en klimaatplan 2021-2030.

Dit principiële akkoord dient geformaliseerd te worden onder de vorm van een samenwerkingsakkoord, dat aan de parlementen moet voorgelegd worden. Voorliggend ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020 verankert de beslissingen van het principiële akkoord van 14 september 2022.

Er wordt voorgesteld om voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord en de bijbehorende memorie van toelichting, waarvan een ontwerp in bijlage 1 en 2 is bijgevoegd, goed te keuren en een nota, waarvan een ontwerp in bijlage 3 is bijgevoegd, te agenderen op de eerstvolgende vergadering van het Overlegcomité. Aan het Overlegcomité wordt voorgesteld het ontwerp van samenwerkingsakkoord en de bijbehorende memorie van toelichting goed te keuren. Na de goedkeuring van voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord door het Overlegcomité de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister, bevoegd voor het klimaat en de energie, te gelasten voornoemd samenwerkingsakkoord, namens het Vlaamse Gewest, te ondertekenen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEINEN: Omgeving.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 31 oktober 2022 verkregen.
Het begrotingsakkoord werd op 7 november 2022 verkregen.

2. INHOUD

Op 14 september 2022 sloten de ministers, bevoegd voor klimaat en energie, van de verschillende Belgische overheden, een principiële akkoord over de verdeling van bepaalde door België te leveren klimaat- en energie-inspanningen voor de periode 2021-2030 en over de verdeling van de aan België toegekende opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2021 en 2022. Het principiële akkoord vormt een eerste deelakkoord met het oog op een globale verdeling van de aan België opgelegde energie- en klimaatinspanningen voor de periode 2021-2030 en kadert in de voorbereiding van de actualisering van het Belgische energie- en klimaatplan 2021-2030.

Er werd ook overeengekomen dat het principiële akkoord geformaliseerd dient te worden onder de vorm van een samenwerkingsakkoord, dat aan de parlementen moet voorgelegd worden. Voorliggend ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020 geeft uitvoering aan deze beslissing. Voornoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord verankert de beslissingen van het politiek akkoord van 14 september 2022 en geeft er, waar nodig, verdere uitwerking aan.

De punten van het ontwerp van samenwerkingsakkoord zijn de volgende:

1. De verdeling van de opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2021 en 2022

Het Europese emissiehandelssysteem is één van de belangrijkste Europese klimaatbeleidsinstrumenten, dat van toepassing is op meer dan 11.000 elektriciteitsproducenten, energie-intensieve bedrijven en luchtvaartoperatoren. Het systeem houdt in dat deze bedrijven emissierechten moeten inleveren voor hun uitstoot van CO₂ en sommige andere broeikasgassen. Vanaf 2013 wordt een significant aandeel van de beschikbare emissierechten geveild. In richtlijn 2003/87/EG wordt de totale hoeveelheid te veilen emissierechten verdeeld onder de lidstaten, die hierdoor kunnen beschikken over de inkomsten van de veiling van deze rechten. In afwachting van een akkoord over de verdeling van de aan België toegewezen veilingopbrengsten tussen de Gewesten en de Federale Staat, stonden deze geblokkeerd op een federale rekening (voorlopig geraamd op ongeveer 1,2 miljard veilinginkomsten voor de jaren 2021 en 2022).

Het ontwerp van samenwerkingsakkoord bepaalt dat de Belgische veilingopbrengsten voor de jaren 2021 en 2022 als volgt verdeeld worden:

1° voor het Vlaamse gewest:	52,76%
2° voor het Waalse gewest:	30,65%
3° voor het Brusselse Hoofdstedelijke gewest:	7,54%
4° voor de Federale Staat:	9,05%

Hierbij wordt de verdeelsleutel uit het samenwerkingsakkoord van 12 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende

de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 ook toegepast op de jaren 2021 en 2022.

De inkomsten voor Vlaanderen uit de verdeling van de veilingopbrengsten vloeien naar het Vlaams Klimaatfonds. In afwachting van een akkoord over de verdeling van de Belgische veilinginkomsten werd bij de begrotingsopmaak 2021 en 2022 reeds uitgegaan dat minstens 52,76% van de Belgische veilinginkomsten naar Vlaanderen zouden vloeien. Bijgevolg werd voor deze bedragen reeds klimaat- en energiebeleid gevoerd via het Vlaams Klimaatfonds in 2021 en 2022, geprefinancierd met kasbudget van Financiën en Begroting. Dit kasbudget zal wanneer de veilingopbrengsten van de rijksrekening effectief doorvloeien naar de rekening van het Vlaams Klimaatfonds via desaffectatie teruggestort worden aan Financiën en Begroting.

2. De verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020

Artikel 65^{quater} van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en gewesten, ingevoegd door artikel 68 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 tot hervorming van de financiering van de gemeenschappen en gewesten, tot uitbreiding van de fiscale autonomie van de gewesten en tot financiering van de nieuwe bevoegdheden, voorziet in een klimaatresponsabiliseringsmechanisme.

Dit mechanisme voorziet in een systeem van financiële boni en mali voor de gewesten gebaseerd op de reductie van de uitstoot van broeikasgassen in de gebouwensector (residentiële en tertiaire sector).

Het mechanisme is nooit uitgevoerd. De middelen, die bestemd waren om uitvoering te geven aan het mechanisme, zitten geblokkeerd in het federale Fonds Klimaatresponsabilisering.

De Gewesten en de Federale Staat gaan akkoord met de opheffing van het klimaatresponsabiliseringsmechanisme omwille van de nieuwe klimaatarchitectuur en –ambities.

In het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt een verdeelsleutel vastgelegd om de nog onbenutte opbrengsten van de veiling van emissierechten van de Federale Staat (in totaal 135.757.458 euro) van de periode 2015 tot en met 2020 als volgt te verdelen:

1° voor het Vlaamse gewest:	60.000.000 euro
2° voor het Waalse gewest:	37.000.000 euro
3° voor het Brusselse Hoofdstedelijke gewest:	10.000.000 euro
4° voor de Federale Staat:	28.757.458 euro

Deze inkomsten zullen in 2023 toekomen op het algemeen ontvangstenartikel QE0-9QHEAIZ-OW.

3. De internationale afspraken over klimaatfinanciering voor ontwikkelingslanden na 2020

Internationale klimaatfinanciering heeft als doel ontwikkelingslanden financieel te ondersteunen bij de door de mens veroorzaakte klimaatuitdagingen. Het Akkoord van Parijs en de besluiten 1/CP.21 en 1/CP.26, aangenomen door de Conferentie van Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake Klimaatverandering, bepalen dat de ontwikkelde landen hun bijdrage aan internationale klimaatfinanciering dienen te verhogen.

In het ontwerp van samenwerkingsakkoord verbinden de Gewesten en de Federale Staat zich ertoe om voor de gehele periode 2021 tot en met 2024 volgende bijdragen te leveren aan de internationale klimaatfinanciering:

- 1° voor het Vlaamse gewest: 68 miljoen euro;
- 2° voor het Waalse gewest: 52 miljoen euro;
- 3° voor het Brusselse Hoofdstedelijke gewest: 11,5 miljoen euro;
- 4° voor de federale Staat: 400 miljoen euro.

De verbintenissen houden voor elke betrokken partij een stijging in ten opzichte van de engagementen in de periode 2016-2020, die werden vastgesteld in het samenwerkingsakkoord van 12 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020.

4. De vastlegging van de minimaal verplichte bijdrage vanaf 2021 van de Gewesten en de Federale Staat aan het Belgische referentieaandeel van 13% inzake energie uit hernieuwbare bronnen conform richtlijn 2018/2001.

Richtlijn 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (artikel 3, lid 4.) bepaalt dat het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van energie in een lidstaat vanaf 1 januari 2021 niet lager mag zijn dan de bindende productiedoelstelling voor 2020. Voor België bedraagt deze 13% van het binnenlands eindverbruik. België moet dus ook na 2020 blijven voldoen aan dit minimumaandeel van 13%.

In het ontwerp van samenwerkingsakkoord verbinden de Gewesten en de Federale Staat er zich toe om vanaf 2021 minimaal volgende verplichte bijdragen te leveren aan het in stand houden van het referentieaandeel van 13%, na normalisatie op het niveau van elk Gewest en de Federale Staat:

1° voor het Vlaamse gewest:	25.211 GWh
2° voor het Waalse gewest:	17.026 GWh
3° voor het Brusselse Hoofdstedelijke gewest:	879 GWh
4° voor de Federale Staat:	8.360 GWh

Het referentieaandeel van 13% is het aandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto-eindverbruik van energie. Het bruto-eindverbruik van energie in een bepaald jaar is slechts gekend op het einde van het volgende jaar. Indien op dat moment blijkt dat het eindverbruik te groot is om, met de hierboven vermelde minimaal verplichte bijdragen, het Belgische referentieaandeel van 13% te behalen, wordt het vastgestelde tekort als volgt verdeeld:

1° voor het Vlaamse gewest:	51,04%
2° voor het Waalse gewest:	30,24%
3° voor het Brusselse Hoofdstedelijke gewest:	1,73%
4° voor de Federale Staat:	17,00%

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact van de eerste 3 deelelementen van het ontwerp van samenwerkingsakkoord (verdeling van de veilingopbrengsten voor de jaren 2021 en 2022, verdeling van de federale veilingopbrengsten 2015-2020 en de bijdrage aan internationale klimaatfinanciering) werd hierboven reeds toegelicht.

Voor wat betreft het vierde deelelement wordt, op basis van een voorlopige prognose van het Belgische bruto finaal energieverbruik en een voorlopige raming van de productie van hernieuwbare energie in Vlaanderen in 2021, ingeschat dat Vlaanderen voor 2021 een extra hoeveelheid hernieuwbare energiestatistieken zal moeten aankopen ten belope van ca. 2.713 GWh. Gerekend met een richtprijs van 12.5 euro per MWh komt dit overeen met een bedrag van ca. 34 miljoen euro.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 31 oktober 2022 en gaat als bijlage 4. De inspectie van Financiën verleent een gunstig advies. Voor wat de Vlaamse bijdragen aan de internationale klimaatfinanciering betreft, werden de benodigde budgetten in het verleden voorzien door het Vlaams Klimaatfonds en door het beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie.

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 7 november 2022 en gaat als bijlage 5

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de human resources, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeel van de lokale besturen.
- Werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
- Investerings en schulden: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
- Ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van de nota aan het Overlegcomité door de Vlaamse Regering zal de Minister-President de nota agenderen op het Overlegcomité.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° in te stemmen met voorliggend ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse hoofdstedelijke Gewest betreffende sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor

het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020 en de bijbehorende memorie van toelichting;

2° bijgaande nota aan het Overlegcomité goed te keuren;

3° de Minister-President van de Vlaamse Regering te gelasten de nota te agenderen op het eerstvolgende Overlegcomité.

4° de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister, bevoegd voor klimaat en energie, voornoemd samenwerkingsakkoord, namens het Vlaamse Gewest, te ondertekenen, na de goedkeuring van voornoemd samenwerkingsakkoord door het Overlegcomité.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. (Bijlage 1) ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse hoofdstedelijke Gewest sommige bepalingen van de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor het begin van de periode 2021-2030 en de verdeling van de federale opbrengsten uit de veiling van emissierechten voor de jaren 2015 tot en met 2020
2. (Bijlage 2) memorie van toelichting
3. (Bijlage 3) Nota aan het Overlegcomité
4. (Bijlage 4) het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 31 oktober 2022
5. (Bijlage 5) het begrotingsakkoord d.d. 7 november 2022